

## GEULLE HE(E)MELSBREED

UMMELS, J.M.P., ET. AL. 1998. Geulle He(e)melsbreed, Geologie, Flora en Fauna van Geulle, uitgave Heemkunde Vereniging Geulle, Geulle. 104 pagina's, zwart-wit met enkele kleurenfoto's en een kaart van het gebied. Prijs: f 25,- te verkrijgen bij V.V.V. Meerssen of mw. M.G. Huntjens (tel. 043-3649582).

Geulle He(e)melsbreed beschrijft de geologie, de flora en fauna van het gebied tussen Bunde en Elsloo. De nadruk wordt gelegd op het hellingbos, beter bekend als het Bunderbos of de Geulse bossen. Het is geschreven door negen verschillende auteurs. Iedere auteur heeft een hoofdstuk met een ander onderwerp voor zijn rekening genomen. In het boek komen niet alle aspecten van het gebied evenredig aan bod, maar het belicht wel een aantal bijzonderheden ervan. Voorbeelden hiervan zijn de hoofdstukken over de Maretak en de Vuursalamander. De kwaliteit van de teksten is helaas enigszins variabel en de onderlinge samenhang ontbreekt in sommige gevallen. Je moet het boek daarom zien als een boek vol interessante wetenswaardigheden van het gebied. Volgens het voorwoord is dat precies de bedoeling. Ook wil het de mensen bewuster maken van de natuur in hun omgeving en ze motiveren zich aan te sluiten bij de Heemkunde Vereniging van Geulle. Hieronder volgt een korte beschrijving van de inhoud van het boek.

Het boek begint met een beschrijving van de geologie van het gebied. Ook worden enkele archeologische wetenswaardigheden en geologische bijzonderheden, zoals het voorkomen van drijfzand, beschreven. Het tweede hoofdstuk bevat een gedegen beschrijving van het hellingbos, in dit hoofdstuk de Geulse Bossen genoemd.

Over de naamgeving schijnt nog te worden getwist. Er wordt ingegaan op het ontstaan van het landschap en de invloed van de mens daarop. Ook wordt ingegaan op landschapsecologische relaties. Het gebruik van het bos door de jaren heen wordt heel uitvoerig beschreven. Niet alleen het gebruik voor gerief- en hakhout, ook het ontstaan van de holle wegen, knotbomen en de ligging van oude waterputten, bronnen en groeves komen aan bod. In een hoofdstuk over paddestoelen staan enkele prachtige kleurenfoto's. Voor liefhebbers is een totaalijst van alle waargenomen paddestoelen opgenomen. Naast algemene informatie over paddestoelen worden enkele bedreigde en bijzondere soorten kort besproken. Verder worden alle in het wild levende zoogdieren die na 1900 in en rond Geulle zijn aangetroffen besproken. Niet alleen inheemse diersoorten komen aan bod maar ook enkele verwilderde soorten. Een voorbeeld zijn Wasberen die onder meer uit pelsdierfokkerijen zijn ontsnapt. Ook de Hamster is van de partij. Deze heeft hier namelijk tot eind jaren zeventig geleefd. Een hoofdstuk over planten bespreekt alleen de opvallende soorten. Met name wordt ingegaan op de toepassingen ervan in de oude geneeskunst. Een voorbeeld is Boerenwormkruid dat niet alleen gebruikt werd om wormen af te drijven maar ook om muggen te verdrijven.

In het gebied zijn maar liefst meer dan 200 vogelsoorten gezien, waarvan er 140 regelmatig voorkomen. De beschrijving van alle soorten is natuurlijk ondoenlijk en daarom is een keuze gemaakt voor de meest algemene en voor een bepaald landschapstype karakteristieke soorten. Niet alleen de IJsvogel, maar ook de Huismus en de Kievit komen aan bod. Per landschapstype worden enkele soorten besproken en het hoofdstuk beperkt zich in dit geval niet tot het bos.

Een heel hoofdstuk is gewijd aan de Maretak. Deze soort is vrijwel beperkt tot het Zuid-Limburgs floradistrict en met name de Geulse bossen staan er bekend om. Men hoeft het bos niet eens te bezoeken, vanuit de trein is de soort niet te missen. De ecologie en de levensstrategie van deze plant zijn zeer bijzonder en komen uitvoerig aan bod, wat een waardevolle aanvulling van Geulle Hemel(s)breed is. Een ander hoofdstuk gaat in op de Vuursalamander. Volgens de schrijver is dit de exotische schoonheid van het Bunderbos, niet omdat het een uitheemse soort is maar omdat zijn uiterlijk sterk doet denken aan een warmer klimaat.

Verrassend is het laatste hoofdstuk. Hierin zijn enkele publicaties over Geulle uit het Natuurhistorisch Maandblad van 1946 opgenomen. De artikelen zijn geschreven door Limburgs meest gedreven botanist en florist dr. A. de Wever. Ze beschrijven de flora en vegetatie van het Bunderbos op een zeer boeiende manier. Het lezen van dit hoofdstuk is zeer aangenaam en geeft een goede indruk van het gebied ongeveer een halve eeuw geleden. Als verrassing wordt het boek afgesloten met twee nooit eerder gepubliceerde teksten van De Wever. De teksten zijn gevonden tussen de nalatenschap van dhr. L. Knols, die de manuscripten van dokter de Wever in een leesbare vorm moest overschrijven.

Al met al is Geulle He(e)melsbreed een aange naam en onderhoudend boek vol met kleine wetenswaardigheden en een verrassend eind. Het is handig voor mensen die een excursie willen geven, meer willen weten over de natuur in hun omgeving of het gebied met een bezoek willen vereren.

**Guido Verschoor**

## R E C E N T V E R S C H E N E N

**De Groote Heide. Flora en Faunakartering. Rapport van Stichting de Lierlelei, 1997. Onder redactie van J.T. HERMANS & P.L. THOMAS.** 120 blz. en nog eens 189 blz. met bijlagen. Het rapport kan vanaf nu worden ingezien in de bibliotheek van het Natuurhistorisch Museum Maastricht.

Het rapport bevat een beheersvisie die is opgesteld in opdracht van de gemeente Venlo. Volgende groepen werden geïnventariseerd: Flora, Korstmossen, Vegetatie, Herpetofauna, Vogels, Zoogdieren, Dagvlinders en Sprinkhanen. Het rapport gaat diep in op de gevonden resultaten. Het eerste gedeelte wordt afgerond met een hoofdstuk over "Beheerslijnen en conclusies" en in "Monitoring van beheer" worden adviezen verstrekt met betrekking tot het toekomstig beheer van de Groote Heide. Het tweede deel is intensief uitgewerkt met lijsten en kaarten die een belangrijke illustratieve verduidelijking van de tekst vormen.

**Bijzondere Natuurwaarden in Maastricht. Rapport van Stichting de Lierlelei, 1996. Onder redactie van P. THOMAS.** 65 blz. Het rapport kan vanaf nu worden ingezien in de bibliotheek van het Natuurhistorisch Museum Maastricht.

In dit rapport, dat geschreven werd in opdracht van de gemeente Maastricht, is een aantal gebieden in 1996 op aanwezige natuurwaarden geïnventariseerd. Er is gekeken naar de muurflora in en rond de stad. Ook de vegetatie langs de Hoge Kanaaldijk is onder de loupe genomen. De vraag welke amfibieën binnen de gemeente Maastricht voorkomen werd beantwoord. De aanwezigheid van de beschermde Muurhagedis in de Hoge Fronten in 1995 is ook bij het onderzoek betrokken. Tenslotte werd er algemeen naar zoogdieren gezocht en in het bijzonder naar vleermuizen. De resultaten van het onderzoek worden toegelicht met kaartmateriaal en grafieken.

**Fauna in het studiegebied van de m.e.r. Passage Maastricht. Rapport van Stichting de Lierlelei, 1997. De redactie voerde P. THOMAS.** 75 blz. Het rapport kan vanaf nu worden ingezien in de bibliotheek van het Natuurhistorisch Museum Maastricht.

Dit rapport werd geschreven in opdracht van de Meetkundige Dienst van Rijkswaterstaat. Het bevat de resultaten van een onderzoek naar het voorkomen van dieren in de directie omgeving van de Rijksweg 2-passage te Maastricht. De vleermuizen vormden het belangrijkste uitgangspunt, daarnaast werden de Hazelmuis, Eikelmuis, Hamster en de Das bij het onderzoek betrokken. Ook werd niet voorbij gegaan aan de aanwezigheid van reptielen en amfibieën. Er is gebruik gemaakt van het grote digitale bestand van het Natuurhistorisch Genootschap. Dit rapport wordt verluchtigd en verduidelijkt met kaartmateriaal.

**Roel Steverink**